

Fasenbeleid

Samen werken aan jouw toekomst

Versie 2024

Introductie

De Ambelt biedt onderwijs aan leerlingen die -wegens moeilijk verstaanbaar gedrag- niet terecht kunnen in het reguliere onderwijs. Wij vinden het van groot belang dat we deze groep jongeren opleiden om, naar vermogen, tot participatie in de maatschappij te komen. Dit is echter een breed vraagstuk, aangezien de groep jongeren die aangewezen is op onze zorg een grote diversiteit aan ondersteuningsbehoeften heeft die niet makkelijk te verenigen zijn. Niet alle leerlingen kunnen in dezelfde klas.

Om onze opdracht uit te voeren is (het gevoel van) veiligheid heel belangrijk en wat veiligheid brengt voor de ene leerling, brengt wellicht onveiligheid voor anderen. Dit maakt dat we in 2019 zijn gestart met het fasenmodel. Dit model geeft richting aan de indeling van ons onderwijs, gebaseerd op de ondersteuningsbehoeften van leerlingen. Door gefaseerd te werken, sluiten we in aanbod aan bij de directe vraag van de leerlingen. In dit document vindt u het beleid op Ambelt niveau. Op basis van dit beleid hebben alle afdelingen een doorvertaling gemaakt die de invulling geeft aan het onderwijs voor de specifieke doelgroep die bediend wordt op de betreffende afdeling.

Het fasenbeleid is geen doel, maar een middel om het goede gesprek te kunnen voeren met professionals, ouders en ketenpartners. Het is een abstracte duiding van de afdelingen, waarna het werkelijke onderwijs de specifieke vorm krijgt die hoort bij de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.

Missie, visie en kernwaarden:

Missie

De Ambelt is een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs, waar betrokken professionals samenwerken binnen onze maatschappelijke opdracht. Wij bieden onderwijs aan leerlingen met psychiatrische- en gedragsproblemen en leveren maatwerk in ondersteuning aan onze leerlingen, bij het werken aan hun toekomstperspectief.

Visie

Iedere jongere in de regio Zwolle heeft recht op een passend onderwijsaanbod. Voor de jongeren die niet (langer) binnen het regulier onderwijs terecht kunnen op basis van gedrag, biedt de Ambelt een veilige plek waar de leerlingen handvatten krijgen om naar maximaal vermogen te participeren in de maatschappij. Dit doen we vanuit respect en reflectie, gericht op ontwikkeling. Leerlingen leren om te gaan met zichzelf en met de wereld om zich heen. Het diploma is bij ons geen doel maar een middel om succesvol te zijn binnen de volgende stap in onderwijs, werken, wonen en vrije tijd. Hierin dagen wij de leerling, ouders/ verzorgers en systemen uit om te komen tot een realistisch beeld op over mogelijkheden en een passend toekomstperspectief. Onze collega's werken elke dag, vanuit relatie, aan de mogelijkheden van onze leerlingen. Hiermee willen wij dat iedere leerling zich gezien, gehoord en begrepen voelt.

Visie op onderwijs

Ons onderwijs bestaat uit drie onderdelen; socialisatie, persoonsvorming en kennisoverdracht. We zetten in op de ondersteuningsbehoefte van onze leerlingen, zowel de belemmerende factoren als de bevorderende factoren worden aangewend om te werken aan groei. Dit maakt dat we in verschillende fasen een andere verhouding hebben in aanbod. In de lagere fasen zijn socialisatie en persoonsvorming voorliggend, terwijl in de hogere fasen de nadruk meer ligt op kennisoverdracht. Op deze wijze sluiten wij aan bij de onderwijsbehoeften van onze leerlingen. Dit doen wij met het oog op de volgende stap in de onderwijsloopbaan van onze leerlingen. Structuur en duidelijkheid waar het moet, ruimte en verantwoordelijkheid waar het kan. Ons doel is om altijd door te stromen naar een volgende fase van ontwikkeling. Hierbij hebben we hoge verwachtingen en dagen we

leerlingen uit. *We richten onze aandacht op wat werkt en onderzoeken hoe we juist dat kunnen versterken. We vinden het belangrijk dat al onze leerlingen actief begeleid worden bij hun ontwikkeling. Bij de Ambelt krijgen álle leerlingen om die reden veel aandacht, structuur en lestijd.*

Het onderwijs en de ondersteuning op de Ambelt is erop gericht om de leerlingen naar maximaal vermogen te laten participeren in de maatschappij.

Kernwaarden

Iedereen binnen ons expertisecentrum werkt iedere dag op basis van onze kernwaarden :

- Ontwikkelingsgericht
- Deskundigheid
- Reflectie
- Eigenaarschap
- Veiligheid

Fasenbeleid:

Het fasenbeleid is gestoeld op [het doelgroepenmodel van de sectorraad GO](#). Dit model gaat er vanuit dat er inzicht op meerdere vlakken nodig is om tot een realistisch uitstroomdoel te komen. Niet iedereen met een hoog IQ lukt het om met anderen in een hoorcollegezaal de stof op goede wijze te begrijpen. Zo ook, lukt het niet iedereen met een laag IQ om praktisch te werken. Er is namelijk meer dan IQ. Het gaat ook om aanpakgedrag, prikkelverwerking, frustratie- en uitsteltolerantie, sociaal emotioneel functioneren en nog veel meer dingen die maken of het wel of niet lukt. Daarin zien we dat onderwijs vooral is ingericht op kennisoverdracht en is er minder ruimte voor wie je bent, hoe je je voelt of hoe je in de groep zit. Hoogleraar Gert Biesta spreekt over [‘een drieslag in leren’](#) : Socialisatie, subjectivatie en kwalificatie. De Ambelt vertaalt dit naar: socialisatie, persoonsvorming en kennisoverdracht. Biesta geeft aan dat er een balans moet zijn in die drie onderdelen in het onderwijs.

Binnen het speciaal onderwijs zien we echter dat veel leerlingen binnenstromen met nare ervaringen door het onderwijs en/of andere levensgebieden, wat maakt dat we de zwaartepunten laten verschuiven. Soms hebben leerlingen het nodig om eerst weer vertrouwen te krijgen in zichzelf, goed om te gaan met hun omgeving en te wennen aan school. In ons aanbod moeten we hierin schuiven. Dit is de oorsprong van het fasenbeleid. We zijn ingericht om aan te sluiten bij de ondersteuningsbehoeften van een leerling en hem of haar uit te dagen om een volgende stap te zetten in zijn of haar ontwikkeling. Die volgende stap moet leiden tot het opstromen naar een volgende fase in ons onderwijs.

De fasen:

Fase 1:

Deze fase is niet binnen het bereik van de Ambelt. Leerlingen hebben [een \(tijdelijke\) ontheffing van leerplicht](#) en staan niet ingeschreven binnen ons onderwijs. In een enkel geval kan het zo zijn dat een leerling tijdens de tijdelijke ontheffing van leerplicht toch gevolgd wordt door medewerkers van de Ambelt binnen de te voeren MDO's. Dit is alleen het geval als de leerling ingeschreven stond bij de Ambelt ten tijde van het verkrijgen van de ontheffing en er op de midden tot langere termijn een reële kans van terugkeer binnen het onderwijs is. Op uitnodiging kijkt de Ambelt mee bij potentiële instromers uit fase één.

Leerlingen die uitvallen binnen ons aanbod (geoorloofd of ongeoorloofd) en tijdelijk dagbesteding volgen, kunnen ingeschreven blijven bij de Ambelt. Echter is er dan altijd sprake van een ingroeiplan met een maximale duur van drie maanden en een eventuele verlenging tot drie maanden. Als dit niet aan de orde is, wordt er een MDO belegd waarin leerplicht betrokken is en een ontheffing van leerplicht besproken. De Ambelt zal bij ontheffing uitschrijven.

Fase 2:

Socialisatie en persoonsvorming zijn in deze fase voorliggend. Hierbij zijn stabilisatie en ontwikkelen van schoolrijpheid belangrijke ijkpunten. Maatwerk is leidend. In dit aanbod wordt er in ieder geval gewerkt aan frustratietolerantie, socialisatie, werken in groepen, uitsteltolerantie, inhibitie en realistisch zelfbeeld. Dit vraagt in het aanbod dat op alle genoemde gebieden leerlingen worden uitgedaagd om planmatig bewust stappen te zetten. Dit vraagt ook dat het begin traject wellicht louter individueel is, terwijl er lopende het aanbod steeds meer zaken groepsgewijs gaan. Normaliseren in groepen is het doel. Binnen fase 2 is er een diversiteit aan doelgroepen, wat maakt dat binnen deze kaders er lokaal vormgegeven wordt aan prestatieafspraken en vormgeving. Iedere leerling heeft een

individueel plan waarin realistische doelen op basis van eerdere opbrengsten zijn geformuleerd (1k1p of OPP).

Indien een leerling niet uit kan doorstromen naar fase 3, is er sprake van het uitstroomprofiel dagbesteding of arbeidsmarkt gericht/beschut werk. In het geval van een SO leerling is doorstroom naar een fase 2 aanbod in VSO of aanbod met leerlijnen dagbesteding (Twijn) voorliggend.

Fase 3:

Zodra het normaliseren in de groep is behaald, oftewel een leerling is het merendeel van de tijd in staat om zich te handhaven in de groep, komt op school en laat zien motivatie te hebben voor eigen ontwikkeling vanuit zijn of haar mogelijkheden dan spreken we over fase 3. In deze fase is onderwijs voorliggend wat betekent dat er gewerkt wordt aan doelen die horen bij kennisoverdracht. Dit gaat hand in hand met socialisatie en persoonsvorming. Werken aan en het hebben van een realistisch zelfbeeld is belangrijk, naast hoge verwachtingen van de omgeving. De leerlingen zijn bezig in een schoolse structuur, die ertoe moet leiden dat een leerling op kan stromen naar een fase 4 setting. Schoolrijp zijn met een belastbaarheid die past bij het volgen van onderwijs in groepsverband. Dit waar nodig geënt op een voldoende agressie- en frustratietolerantie.

Fase 3 leidt tot mogelijkheden in de uitstroomprofielen arbeid en vervolgonderwijs. Indien een leerling niet door kan stromen naar fase 4, is er sprake van uitstroomprofiel arbeid of dagbesteding. In het SO is er in principe altijd sprake van het uitstroomprofiel vervolgonderwijs, aangezien het VSO alle uitstroomprofielen bedient.

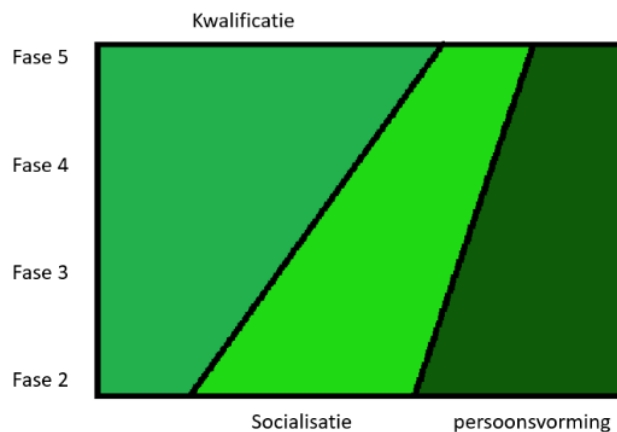
Fase 4:

Fase 4 is er voor leerlingen die onderwijs volgen met het oog op vervolgonderwijs of op arbeid, maar dit niet kunnen realiseren in de daarvoor wettelijke bestemde tijd en onderwijs programma. Zij zijn afhankelijk van extra tijd voor socialisatie en persoonsvorming om een reële kans op bestemming te hebben binnen het vervolgetraject. Bijvoorbeeld het VSO. Dit maakt dat zij werken aan steeds een gedeelte van de doelen binnen het uitstroom- of diploma gerichte onderwijs. En in het VSO middels gespreid- of staatsexamens tot een volledig diploma komen. Binnen deze fase is het in het VSO van groot belang om voortdurend te wegen of het over het diploma als doel of als middel gaat. Het traject wordt zo ingedeeld en aangeboden dat de leerlingen voldoende voorzien worden in hulpmiddelen en ondersteuning in socialisatie en persoonsvorming om overeind te blijven in de vervolgstappen na het speciaal onderwijs.

Fase 5:

Leerlingen die worden voorbereid op vervolgonderwijs volgen het PTA van een partnerschool en kunnen dit tempo (voldoende) aan. Fase 5 voor leerlingen in het arbeidsmarktgerichte onderwijs stromen in principe uit naar een reguliere arbeidsplek.

In de ontwikkeling van de verschillende fasen komt naar voren dat de aansluiting niet alleen in kwalificatie, dus kennisoverdracht, plaats moet vinden, maar ook in socialisatie en persoonsvorming. Dit vraagt iets van het aanbod. In de lagere fasen gaat het dikwijls over ontlasten, stabiliseren en onthaasten van de leerlingen. Dit is echter ook een valkuil in doorstroom. Wanneer is een leerling weer ontvankelijk voor frustratie, druk en presteren? Testen van belastbaarheid moet onderdeel zijn van het aanbod om tot de goede gesprekken en duiding te komen. Belastbaarheid moet dan gemeten worden.

Het gesprek vindt regelmatig plaats op excessen en de haalbaarheid van het aanbod past bij die uitersten. Het gaat hierin om de 80% waarvoor het geldt. De uitzonderingen blijven en zijn prima, aangezien beleid daarvoor niet toereikend is: anders waren het geen uitzonderingen. Dit is de reden dat een CieVB altijd onderbouwd af kan wijken van het beleid. Is er sprake van een hoge graad van afwijking, dan wordt het beleid geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

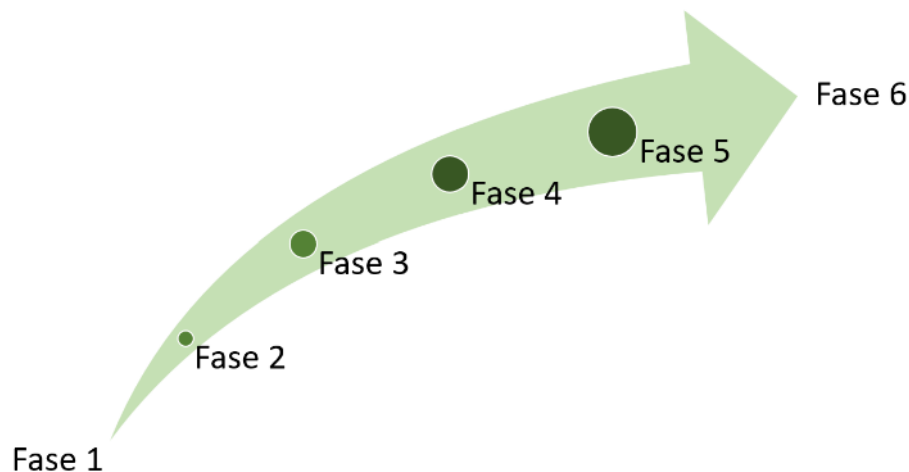
Een valkuil is het onbewust aansluiten bij het tempo van de leerlingen in de lagere fasen. Normaliseren en doelen stellen die soms schuren, leiden tot de goede gesprekken, acceptatie en een reëel zelfbeeld. Onderdelen die nodig zijn om leerlingen eigenaar te laten zijn van hun ontwikkelproces: bewust (on)bekwaam. Dit draagt bij aan de normalisatie en sluit aan op de visie van onze organisatie.

FASEMODEL DE AMBELT						
Fasen	Primair onderwijs	Voortgezet onderwijs	Voortgezet onderwijs	Voortgezet onderwijs	Voortgezet onderwijs	Voortgezet onderwijs
FASE 1	Zorg	Zorg	Zorg	Zorg	Zorg	Zorg
FASE 2 Ambelt	Zorg Ondersteuning Onderwijs PRAKTIJKKLAS	Zorg Ondersteuning Onderwijs PRAKTIJKKLAS	Zorg Ondersteuning Onderwijs INSTROOM- LINK- PRAKTIJKKLAS	Zorg Ondersteuning Onderwijs INSTROOM- LINK- PRAKTIJKKLAS	Zorg Ondersteuning Onderwijs INSTROOM- LINK- PRAKTIJKKLAS	Zorg Ondersteuning Onderwijs INSTROOM- LINK- PRAKTIJKKLAS
FASE 3 Ambelt	Onderwijs Ondersteuning Zorg FASE 3 KLAS	Onderwijs Ondersteuning Zorg TRAJECTKLAS	Onderwijs Ondersteuning Zorg TRAJECTKLAS	Onderwijs Ondersteuning Zorg TRAJECTKLAS	Onderwijs Ondersteuning Zorg TRAJECTKLAS	Onderwijs Ondersteuning Zorg TRAJECTKLAS
FASE 4 Ambelt	Ambelt SO Onderwijs Ondersteuning	Ambelt AMG Onderwijs Ondersteuning	Ambelt VMBO basis Onderwijs Ondersteuning	Ambelt VMBO kader Onderwijs Ondersteuning	Ambelt VMBO TL Onderwijs Ondersteuning	Ambelt HAVO Onderwijs Ondersteuning
FASE 5 Ambelt	Onderwijs Ondersteuning	Onderwijs Ondersteuning	Onderwijs Ondersteuning	Onderwijs Ondersteuning	Onderwijs Ondersteuning TRAVO	Onderwijs Ondersteuning TRAVO
FASE 6 Regulier	Basisschool	Praktijkonderwijs	VMBO basis	VMBO kader	VMBO TL	HAVO

De doelstelling is om het maximale uit leerlingen te halen, zodat zij -zonder overvraagd te worden- mee blijven doen in de wereld. Dit vraagt uitdagingen tot opstroom dan wel binnen de fase stabiliteit te realiseren om vandaaruit zo stabiel mogelijk uit te stromen naar een voor de leerling best passende plek.

Afdelingen: actueel maken

- Fase 2
 - SO en VSO Ondersteuningsafdeling
 - > Praktijkklassen (zorg-onderwijs klassen)
 - Categorie 1 + zorgmiddelen toegevoegd via gemeenten.
 - So en vso klassen
 - Maximaal 6 leerlingen per klas
 - Zorgspecialisten in de groep
 - > Instroom klassen
 - Categorie 1
 - > Link klassen
 - Categorie 2 of arrangement SWV Hanzeland
 - Meer zorgspecialisme in team
 - Nauwe samenwerking met externen
 - Internaliserende setting
 - VSO Wapenveld
 - Categorie 2
 - Samenwerking met gemeente (Jongerenwerk, Travers, VIOS/OT)
 - Externaliserende setting
 - VSO Hardenberg
 - Zorgplusklas en amg (1 klas)
- Fase 3
 - SO
 - Twee Fase 3 klassen
 - Maximaal 8 leerlingen per klas
 - Categorie 2
 - Een Fase 3 klas gericht op leerlingen met meer internaliserende problematiek

- Een Fase 3 klas gericht op leerlingen met meer externaliserende problematiek.
 - VSO Herfte
 - Trajectklassen (categorie 1) met mogelijkheid Entree met uitstroom arbeid
 - Aanbod voorbereiding op arbeid
 - VMBO
 - Trajectklassen (categorie 1)
 - Aanbod op vervolgonderwijs en arbeid
 - Havo
 - Trajectklassen (categorie 1)
 - Aanbod op vervolgonderwijs
 - VSO Hardenberg
 - AMG Schakel, AMG Link en AMG Arbeid (dagbesteding, beschut werk), Trajectklas
- Fase vier:
 - Alle reguliere afdelingen hebben een fase 4 aanbod
 - Hierin is maatwerk mogelijk, indien vervolgonderwijs realistisch is.
 - Middels gespreid examen (VSO) of staatsexamens wordt er gewerkt aan een volwaardig diploma.
 - Binnen AMG en SO vallen fase 4 en 5 samen.
 - VSO Hardenberg AMG Arbeid regulier
- Fase vijf:
 - Alle reguliere afdelingen hebben fase 5 aanbod,
 - Binnen het VMBO en Havo betekent dit dat leerlingen werken aan een PTA van een reguliere vo school en gaan voor het diploma van die instellingen.
 - Entree.
 - MBO 2 (indien MBO 1 bij ons is gevolgd) aanbod is in Hardenberg.

Beschrijving aanbod:

Alle afdelingen hebben hun aanbod, passend bij het fasenmodel, beschreven. Hierin staan de criteria om in te kunnen stromen in het fase aanbod van de afdeling.

Evaluatie en bijstelling

Jaarlijks wordt het fasenbeleid op de afdelingen en vervolgens in het netwerk geëvalueerd. Deze netwerk evaluatie wordt via de portefeuillehouder geagendeerd in het MT. Indien uit de evaluatie blijkt dat er aanpassingen nodig zijn in het Ambelt beleid, komt het netwerk met een voorstel voor het MT.

Publicatie

Dit beleidsstuk wordt geplaatst op de website.